

Školní preventivní strategie pro školní rok 2015/2016

Popis současného stavu problematiky

Základním principem strategie prevence sociálně patologických jevů na naší škole je především výchova dětí a mládeže ke zdravému životnímu stylu, k osvojení pozitivního sociálního chování a k rozvoji osobnosti. Veškeré preventivní přístupy k žákům, které jsou uplatňovány v rámci preventivních aktivit a programů, jsou zaměřeny do oblasti zdravého životního stylu, zvyšování odolnosti dětí a mládeže proti negativnímu působení nabídky drog a dalším sociálně patologickým jevům, jako je kouření, pití alkoholu šikana, kyberšikana, záškoláctví, agresivita, vandalismus, vulgarita, poruchy příjmu potravy. Mezi základní nástroje prevence patří program aktivního sociálního učení, jenž je uplatňován především v třídním kolektivu. Snažíme se vytvářet atmosféru důvěry a bezpečí, protože jedině tak se budou žáci ve škole cítit jistě a neohroženě a budou se moci efektivně věnovat studiu.

Žáci naší školy jsou seznámeni s problematikou sociálně patologických jevů v rámci předmětů jako OV, ZSV, BI, CH, TV, také jsou informováni třídním učitelem v třídnických hodinách a nejnovější informace o této problematice najdou na nástěnce ve studovně školy.

Zdůvodnění potřeby

Vycházíme z poznání, že většina psychických potíží a výchovných problémů je interpersonální povahy a souvisí zejména s kvalitou mezilidských vztahů. Proto je potřeba učit děti také diferencovanému vnímání druhých osob a jejich vlastností, které se projevují zvláště v reakcích dětí a v jejich chování v určitých životních situacích. Škola se jeví v tomto směru jako ideální prostředí pro realizaci různorodých aktivit v třídním kolektivu, ale též pro informovanost, prevenci či případnou pomoc.

Školní strategie prevence sociálně patologických jevů vychází z těchto metodických pokynů a vyhlášek:

Zákony

- **561/2004 Sb.**

Zákon o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)

- **562/2004 Sb.**

Zákon, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím školského zákona

- **563/2004 Sb.**

Zákon o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů

- **359/1999 Sb.**

Zákon o sociálně-právní ochraně dětí

- **91/1998 Sb.**

Zákon o rodině

- **379/2005 Sb.**

Zákon o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů

- **72/2005 Sb.**

Vyhláška o poskytování poradenských služeb ve školách a školských zařízeních

- **317/2005**

Vyhláška o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků

Další zákony

Zákon č. 167/1998 Sb., *o návykových látkách*

Zákon č. 109/2002 Sb., *o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů*

Zákon č. 202/1990 Sb., *o loteriích a podobných hrách*

Zákon č. 200/1990 Sb., *o přestupcích*

Zákon č. 140/1961 Sb., *o trestní zákon*

Zákon č. 283/1991 Sb., *o policii České republiky*

Zákon č. 218/2003 Sb., *o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže)*

Závazné pokyny policejního prezidenta

- **Pokyn č. 64 z r. 2001**

kterým se upravuje postup vyšetřovatelů Policie České republiky a příslušníků Policie České republiky při odhalování a dokumentování protiprávních jednání souvisejících s drogovou kriminalitou

- **Pokyn č. 8 z r. 2002**

kterým se upravuje systém práce a postupy příslušníků Policie České republiky při odhalování a dokumentování kriminality dětí a trestné činnosti páchané na mládeži

- **Pokyn č. 57 z r. 2002**

který stanovuje zásady preventivní činnosti Policie České republiky

Školské dokumenty pro oblast prevence kriminality a dalších sociálně patologických jevů u dětí a mládeže

- **Č.j.: 14 423/99-22**

Metodický pokyn MŠMT ČR k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance

- **Č.j.: 20 006/2007-51**

Metodický pokyn ministra školství, mládeže a tělovýchovy k primární prevenci sociálně patologických jevů u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních

- **Č.j.: 24 246/2008-6**

Metodický pokyn ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízeních

- **Č.j.: 10 194/2002-14**

Metodický pokyn k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví

- **Č.j.: 25 884/2003-24**

Spolupráce předškolních zařízení škol a školských zařízení s Policií ČR při prevenci a při vyšetřování kriminality dětí a mládeže a kriminality na dětech a mládeži páchané

- **Č.j.: 11 691/2004-24**

Pravidla pro rodiče a děti k bezpečnějšímu užívání internetu

Strategie prevence sociálně patologických jevů u dětí a mládeže v Moravskoslezském kraji na období 2009-2013

- **MŠMT ČR, odbor pro mládež 2001**

Školní preventivní program pro mateřské a základní školy a školská zařízení

- **MŠMT ČR, odbor pro mládež 2002**

Bílá kniha Evropské komise Nový podnět pro evropskou mládež

Cíle projektu

Cílem projektu je preventivní působení na děti a mládež. Budeme-li schopni poskytnout dětem preventivní vzdělání, poradenství, intervenční služby, případně schopnost orientovat se v mezilidských vztazích, sníží se tak potenciál problémů, které souvisí se zdravím, sociální interakcí člověka a s rozvojem jeho individuální osobnosti. Důležité je mladého člověka nejen vzdělávat a vychovávat, ale též připravit ho do života tak, aby byl schopen zvládat i obtížné životní situace.

- 1) Zdravý životní styl:
 - a) zodpovědnost jedince k vlastnímu zdraví
 - b) dosáhnout změny postojů a chování vzhledem ke zdraví tělesnému, duševnímu a sociálnímu
- 2) Zvládání náročných situací:
 - a) zvyšování odolnosti vůči stresu, frustraci
 - b) předcházení problémům, péče o duševní zdraví
- 3) Asertivita:
 - a) učit sebekontroly, odmítání nabídky
 - b) výcvik soc. psychologických dovedností
- 4) Volnočasové aktivity:
 - a) plnohodnotně využívat volný čas
 - b) plánovat volný čas
 - c) nacházet pozitivní cíle života
- 5) Informovanost:
 - a) zvýšit informovanost pedagogů, rodičů, mládeže a dětí v oblasti SPJ
 - b) poskytovat informace o síti poradenských středisek

Vymezení cílové populace

1. Děti ve věku 11 – 15 let
2. Dospívající mládež ve věku 15 – 19 let

Zaměření ŠPS

1. Získávat kladný přístup ke svému zdraví, ke společnosti, k životu, učit, jak žít zdravě
2. Zvyšovat odolnost dětí a mládeže k nabídce drog a dalším SPJ
3. Uvědomovat si důsledky svého chování, vést žáky k samostatnému odpovědnému rozhodování, zvyšovat schopnost správně řešit konflikty
4. Asertivita, komunikace, reakce na stres, ovládnutí emocí, žádost o pomoc, umění odmítat
5. Právní vědomí, úcta k zákonům, zdravý postoj ke konvencím
6. Vytvářet bezpečné a důvěryhodné prostředí, vychovávat děti k toleranci, ke snižování případných projevů šikany, rasismu a xenofobie a k odbourávání předsudků
7. Spolupracovat s rodiči a poskytovat informace v oblasti SPJ
8. Vhodné volnočasové aktivity umožnit i v rámci školy

Navržený způsob realizace

1. Okruhy týkající se prevence sociálně patologických jevů a zdravého způsobu života jsou zařazeny v tematických plánech jednotlivých vyučovacích předmětů.
2. Zapojení žáků do aktivních činností a volnočasových aktivit na škole:

Celoroční aktivity

- sborový zpěv
- sportovní hry
- školní časopis
- spolupráce se zařízením pro děti a mládež Futra Orlová – Program 5 P

Jednorázové akce

- příprava žáků na soutěže v rámci jednotlivých předmětů
- příprava žáků na olympiády, zapojení žáků do SOČ
- sportovní kurzy pořádané učiteli TV
- adaptační kurzy pro 1. ročníky
- MAJÁLES
- návštěva divadelních představení v Ostravě
- vystoupení školního pěveckého sboru
- účast na mezinárodním výzkumu kyberšikany na středních školách a gymnáziích
- účast na projektu Řekni drogám ne!
- GOA má talent
- Konkurz po tebe (Jak se ucházet o pracovní pozici)
- Olympiáda lidských práv – účast studentů školy

Besedy

3. Lebensraum (DLO Ostrava) – xenofobie, rasismus - G7.A, SVS 3. roč.
Svobodný vězeň (P. Novák Family – Přerov, DK Orlová) – G3.A, G4.A
Mezi stěny – interaktivní preventivní program na téma šikana – G3.A, G2.A, G1.A
Poruchy příjmu potravy (Anabell Ostrava) – Víím, proč jím - G1.D, V1.A, G5.A

Sami – poruchy příjmu potravy (rozbor filmu) – SVS 3. roč.

Problematika náboženských sekt (Doc. Novotný) – G2.D, V2.A, G6.A

Na hraně – problematika manipulace – G6.A, V2.A, G2.D

Mezi nimi – přenos viru HIV – G5.A, G1.C, V1.A

Záškoláctví – všichni žáci v rámci třídnických hodin

Vandalismus a vulgarita – všichni žáci v rámci třídnických hodin

Nebezpečí extremismu a terorismu (Mgr. Dospiva GAMA) - G7.A, G3.D, V3.A

Bezpečnost a etika na Internetu: - Desatero bezpečného Internetu – všichni žáci ICT

Etický kodex pro práci s informacemi – Moodle GOA Orlová

Program PĚT P v Orlové – spolupráce s nízkoprahovým zařízením pro děti a mládež

FUTRA, o.s. (dle zájmu studentů)

4. Konzultační činnost šk. metodika prevence: pondělí 14.35 - 15.00
pátek 7.10 - 7.45
5. Informační činnost: informační nástěnka ve studovně školy, schránka důvěry
6. Spolupráce s rodičovskou veřejností: informovat rodiče o postojích školy k protidrogové politice, informovat rodiče o Školní preventivní strategii, snažit se získat jejich podporu a spolupráci, organizovat přednášky o této problematice, poskytovat informace a poradenské konzultace – Rizika virtuální komunikace – Moodle GOA Orlová.
7. Vytvoření podmínek pro realizaci ŠPS:
 - souhlas a podpora vedení školy při realizaci ŠPS
 - další vzdělávání šk. metodika prevence a pedagogů v oblasti SPJ
 - spolupráce se všemi pedagogy školy při realizaci ŠPS
 - spolupráce s třídními učiteli
 - spolupráce s výchovným poradcem školy
 - shromažďování pracovních materiálů s příslušnou tematikou

8. Dotazníkové šetření o drogových závislostech v 1. ročnících
9. Hodnocení ŠPS

Měření efektivity programu

Hodnocení efektivity bude zaměřeno zvláště na kvalitu a počet plánovaných akcí, na jejich přijatelnost žáky, na spolupráci učitelů a rodičů.

Bude východiskem pro zpracování nové konkrétní podoby této ŠPS pro další školní roky.

Rámcový časový harmonogram

ZÁŘÍ

Prima	Člověk v rytmu času	
	Denní rytmus	
	Volný čas	OV
Kvarta	Budoucnost člověka	ČJ
	Smysl společenství	OV
	ČR-SM- přírodní poměry	
	Geografie místního regionu	
	Vliv člověka na životní prostředí	Z
Kvinta, 1. roč.	Podstata lidské psychiky	ZSV
Septima	Věta jako jednotka komunikace	ČJ
3. roč.	Interkulturní vzdělávání	
	Problémy intolerance	
	Odlíšnosti kultur	SVS

Adaptační kurzy pro 1. ročníky

Tvorba MPP pro nový školní rok

ŘÍJEN

Prima	Rodina	AJ
	Režim dne	OV
Sekunda	Majetek a hospodaření	OV
Tercie	Citový život člověka	
	Člověk a dospívání	OV
Kvarta	Budoucnost člověka	
	Mýtus a náboženství	

	Citový život člověka	OV
Kvinta, 1. roč.	Vývojová období lidského jedince	ZSV
	Lidová píseň	HV
Cyklo-turistický kurz pro tercii		
	Rozvoj pohybových schopností a dovedností formou her a soutěží	TV

LISTOPAD

Prima	Halloween – zábavné soutěžní odpoledne	AJ
	Život ve škole	
	Práva a povinnosti žáků	
	Význam vzdělání pro život	OV
	Infekční choroby	
	Hygiena	
	Ochrana před chorobami	Bi
Sekunda	Životní prostředí, ochrana přírody	OV
Tercie	Řešení citových problémů	
	Náročná životní situace	
	Partnerství a manželství	
	Mezilidská komunikace	OV
Kvarta	Občan v právních a ekonomických vztazích	OV
Kvinta, 1. roč.	Rozvoj komunikace	
	Vývoj osobnosti	
	Člověk v náročných životních situacích	
	Psychohygiena	ZSV
Relaxační cvičení		TV

PROSINEC

Prima	Vánoce v hudbě, koncert	HV
	Ve škole	AJ
	Rodina a domov	
	Manželství	
	Problémy rodinného života	OV
Sekunda	Ekologie, ochrana životního prostředí	Bi
	Životní prostředí regionu	OV

Tercie	Hygiena potravy	Bi
	Zdravý životní styl	Bi
	Rozhovor, telefonování	ČJ
	Partnerství, manželství	
	Láska, odpovědný přístup k sexualitě	
	Rozvodovost	OV
Kvarta	Práce s přírodním materiálem	
	Vlastní tvorba	VV
Sexta	Vánoce v hudbě	HV
1. roč, 2. roč.	Koledy	HV
4. roč.	Životní prostředí	Z
	Mezinárodní den boje proti AIDS	
	GOA má talent	

LEDEN

Prima	Problémy rodinného života	OV
	Denní režim, volnočasové aktivity	AJ
Sekunda	Problémy konzumního životního stylu	OV
Tercie	Životní styl a zdraví	
	Osobnost člověka	
	Zdravý způsob života	OV
	První pomoc při zástavě srdce a krvácení	
	Vývoj člověka, péče o dítě	
	Intimní hygiena	
	Pohlavní choroby	
	Antikoncepce, interrupce	Bi
Kvarta	Chování na koncertě	
	Hlasová hygiena	HV
Kvinta	Práce s přírodním materiálem	VV
1. roč.	Paměť, zapomínání, metody učení	
	City v životě člověka	
	Vůle	ZSV
	Lyžařské kurzy	

ÚNOR

Prima	Naše vlast	OV
	Příběhy odvahy a dobrodružství	ČJ
Sekunda	Ekosystém	Bi
Tercie	Sexuální zneužívání, rizikové sex. chování	Bi
	Manželství a rodičovství	
	Smysl lidského života	OV
Kvarta	Život na planetě Zemi	OV
1. roč.	Konflikty a jejich zvládnání	
	Asertivita	ZSV
2. roč.	Člověk jako součást přírody	VV
4. roč.	Genetika člověka	Bi

BŘEZEN

Sekunda	Kultura a umění v životě člověka	OV
Tercie	Hygiena duševní činnosti	
	Nakažlivé nemoci	Bi
	Četba o jiných zemích, lidech, zábavě	Čj
	Náhračky životního stylu	
	Primitivní sex, drogy	OV
Kvarta	Hudba 20. století	
	Módní a moderní hudba	HV
1. roč.	Vztahy mezi lidmi	ZSV
Sexta	Pohlavní nemoci	Bi

DUBEN

Prima	Náš region	
	Pamětná místa	
	Významné osobnosti naší obce	OV
	Maléry a patálie, úsměvy a šibalství	ČJ
Tercie	Toxikománie, vznik závislostí	
	První pomoc při otravě alkoholem	Bi
Kvarta	Základy ekologie	Bi

1. roč.	Rodina	ZSV
Sexta	České folkové písně	HV
2. roč.	Antikoncepce	
	Toxikomanie, narkomanie	
	Těhotenství	Bi
Septima	Rétorika	ČJ
3. roč.	Globální problémy	
	Etika	ZSV
	ČR – přírodní poměry	Z
4. roč.	Genové inženýrství	Bi

KVĚTEN

Prima	Rozvíjení smyslové citlivosti	VV
	Krajina a prostředí	Z
Sekunda	Hudba, kterou mám rád	HV
	Svět o nás a pro nás	ČJ
Tercie	Moderní umění 20. století	VV
	Populární hudba	HV
	Životní prostředí	
	Ochrana přírody	
	Nebezpečí znečištění org. látkami	CH
	V pohádkách poznáváme život	ČJ
	Volba povolání, osobní schopnosti, zájmy	OV
Kvarta	Organismy z hlediska zdravotního	Bi
	Diskuze	ČJ
	Sociální vztahy	
	Životní úroveň	OV
2. roč.	Problémy rasové, národnostní	ZSV
3. roč.	Řečnický styl	ČJ
	Etika odpovědnosti	
	Svědomy	ZSV
Vodácký kurz		
Majáles		

ČERVEN

Prima	Národnostní menšiny	OV
Tercie	Správná a racionální výživa	Bi
Kvarta	Náboženské sekty	OV
Kvinta	Krajina a životní prostředí	Z
1. roč.	Sociálně patologické jevy ve společnosti	ZSV
	Globální problémy lidstva	Z
	Hudba, kterou mám rád	HV
Septima, 3. roč.	Organická chemie v praxi	CH
	Lidská důstojnost	
	Základní lidská práva	ZSV
	Rétorika	ČJ

Kontakty s jinými organizacemi

V rámci prevence škola spolupracuje s těmito odbornými institucemi: Policie ČR,

PPP Karviná, MěÚ Orlová, Vzdělávací centrum GAMA Ostrava, nízkoprahové zařízení

pro děti a mládež FUTRA Orlová.

Program proti šikanování

Cíl: předcházet výskytu šikanování u žáků školy (případně snížit výskyt šikany), zajistit dostatek informací o tomto jevu, zvyšovat odolnost vůči tomuto jevu, poradenství a včasnou intervenci v případě výskytu šikany ve škole, určen pro žáky, pedagogy i rodiče

Personální zajištění, zodpovědnost: školní metodik prevence, výchovný poradce

Období: 2011/2012 – součást MPP

Legislativní východiska:

- Metodický pokyn MŠMT k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení, Č.j. 24 246/2008-6
- Metodický pokyn MŠMT k primární prevenci sociálně patologických jevů u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, Č.j. 20 006/2007-51
- pravidla chování viz. Školní řád

Šikanování

Šikanování je jakékoliv chování, jehož záměrem je ublížit, ohrozit nebo zastrašit žáka, případně skupinu žáků. Spočívá v cílených a opakovaných fyzických a psychických útocích jedincem nebo skupinou vůči jedinci či skupině žáků, kteří se neumí nebo z nejrůznějších důvodů nemohou bránit. Šikanování je mimořádně nebezpečná forma násilí, která ohrožuje základní výchovné a vzdělávací cíle školy. Šikana je zvláště zákeřná, protože často zůstává dlouho skrytá. Vzhledem k tomu, že šikana se v zárodečných fázích vyskytuje v téměř každé škole, je potřeba věnovat tomuto jevu zvláštní pozornost. Důraz je nutné zaměřit na vytváření dobrých vztahů uvnitř třídních kolektivů, zabývat se jimi ještě před vznikem šikanování. Na prevenci šikany i při řešení jednotlivých případů by měli spolupracovat pedagogičtí pracovníci podle předem dohodnutých postupů, viz dále.

Verbální šikana (slovní útoky v podobě nadávek, pomluvy, ponižování, vyhrožování, kyberšikana – útoky pomocí SMS, e-mailů, vyvěšování urážlivých materiálů na internetové stránky apod.)

Fyzická šikana (fyzické útoky, ničení a poškozování věcí oběti, vydírání, krádeže, sexuální obtěžování až zneužívání)

Nepřímou formou šikany je demonstrativní přehlížení žáka či žáků a jejich ignorování.

Často dochází ke kombinaci verbální a fyzické šikany.

Znaky šikanování

Nepřímé (varovné) znaky šikanování

- Žák je o přestávkách často osamocení, ostatní o něj nejeví zájem, nemá kamarády.
- Při týmových sportech bývá volen do mužstva mezi posledními. O přestávkách vyhledává blízkost učitelů.
- Má-li promluvit před třídou, je nejistý, ustrašený.
- Působí smutně, nešťastně, stísněně, mívá blízko k pláči.
- Stává se uzavřeným.
- Jeho školní prospěch se někdy náhle a nevysvětlitelně zhoršuje.
- Jeho věci jsou poškozené nebo znečištěné, případně rozházené.
- Mívá zašpiněný nebo poškozený oděv.
- Stále postrádá nějaké své věci.
- Odmítá vysvětlit poškození a ztráty věcí nebo používá nepravděpodobné výmluvy.
- Mění svoji pravidelnou cestu do školy a ze školy.
- Začíná vyhledávat důvody pro absenci ve škole.
- Na těle má odřeniny, modřiny, škrábance nebo řezné rány, které nedovede uspokojivě vysvětlit.
- Zejména je třeba věnovat pozornost mladším žákům nově zařazeným do třídy, neboť přízpusobovací konflikty nejsou vzácností!

Přímé znaky šikanování

- Posměšné poznámky na adresu žáka, pokořující přezdívky, nadávky, ponižování, hrubé žerty na jeho účet. Rozhodujícím kritériem je, do jaké míry je daný žák konkrétní přezdívkou nebo "legrací" zranitelný.
- Kritika žáka, výtky na jeho adresu, zejména pronášené nepřátelským až nenávistným nebo pohrdavým tónem.
- Nátlak na žáka, aby dával věcné nebo peněžní dary šikanujícímu nebo za něj platil.
- Příkazy, které žák dostává od jiných spolužáků, zejména pronášené panovačným tónem, a skutečnost, že se jim podřizuje.
- Nátlak na žáka k vykonávání nemorálních až trestných činů či k spoluúčasti na nich.
- Honění, strkání, štouchání, rány, kopání, které třeba nejsou zvláště silné, ale je nápadné, že je oběť neoplácí.
- Rvačky, v nichž jeden z účastníků je zřetelně slabší a snaží se uniknout.

Upozornění pro rodiče, čeho si mohou všimat (příklady)

Dítě nemá kamaráda, s nímž by trávil volný čas, s nímž by si telefonovalo apod.

Dítě není zváno na návštěvu k jiným dětem. Zvyšuje se nechuť jít ráno do školy, zvláště když dříve mělo dítě školu rádo. Dítě odkládá odchod z domova, případně je na něm možno při bedlivější pozornosti pozorovat strach. Ztrácí chuť k jídlu.

Dítě nechodí do školy a ze školy se vrací nejkratší cestou, případně střídá různé cesty, prosí o dovoz či odvoz autem.

Dítě chodí domů ze školy hladové - agresori mu berou svačinu nebo peníze na svačinu.

Usíná s pláčem, má neklidný spánek. Dítě ztrácí zájem o učení a schopnost soustředit se na ně.

Dítě bývá doma smutné či apatické nebo se objeví výkyvy nálad, zmínky o možné sebevraždě.

Odmítá svěřit se s tím, co je trápí.

Dítě žádá o peníze, přičemž udává nevěrohodné důvody – např. opakovaně říká, že je ztratilo, příp. doma krade peníze.

Dítě nápadně často hlásí ztrátu osobních věcí.

Dítě je neobvykle, nečekaně agresivní k sourozencům nebo jiným dětem, možná projevuje i zlobu vůči rodičům.

Co zahrnuje PPŠ :

a) **Preventivní aktivity:** podstata programu (viz ŠPS, MPP)

b) **Postupy** školy v případě výskytu šikany:

1. V případě **podezření na šikanování** spolupracuje pedagog s ostatními pedagogy, zajišťuje bezpečné prostředí pro případnou další činnost, zahájí neprodleně zjišťování okolností případné šikany, spolupracuje se školním metodikem prevence a výchovným poradcem, informuje o případu ředitele školy.
2. **Vyšetřování prokázané šikany**

Počáteční šikana

- a) rozhovor s těmi, kteří na šikanu upozornili, a s oběťmi
- b) nalezení vhodných svědků
- c) individuální, eventuálně konfrontační rozhovory, se svědky (nikoliv konfrontace oběti a agresorů)
- d) zajištění ochrany obětem
- e) rozhovor s agresory - případně konfrontace mezi nimi

Pokročilá šikana s neobvyklou formou

Výbuch násilí skupiny proti jednotlivci či minoritní skupině:

- a) překonání šoku pedagogického pracovníka a bezprostřední záchrana oběti
- b) domluva pedagogických pracovníků na spolupráci a postupu vyšetřování
- c) zabránění domluvě agresorů na křivé výpovědi
- d) pokračující pomoc a podpora oběti

- e) nahlášení Policii ČR
- f) zahájení vlastního vyšetřování

Krizový plán školy

Prvotní reakce školy:

- **Okamžitá ochrana oběti** – žáka co nejdříve předat rodičům, kteří budou seznámeni s tím, co se stalo. Než se rodiče do školy dostaví, může být tento žák přemístěn dle závažnosti případu do jiné místnosti (kabinet, ředitelna), kde je zajištěn dohled dospělé osoby – vyjádří podporu a pochopení oběti.
- dohoda o vzájemné informovanosti mezi rodiči a školou (rodiče – podání příp. zprávy o specializovaném vyšetření žáka, škola - seznamování s průběhem řešení případu)
- **Oddělení agresorů od kolektivu** ostatních žáků ve třídě – bezprostředně po zjištění šikany, aby nemohli ovlivnit svědky.
- **Rozhovory se svědky** (výpovědi všech žáků jsou pečlivě zaznamenány) – zaznamenání výpovědi musí být jasné a přesné. Je nutno zjistit :
 - 1 Kdo je oběť
 - 2 Kdo je agresor
 - 3 Kde šikana trvá
 - 4 Jak dlouho trvá
 - 5 Jakou formou
- **Zjištění poznatků ostatních žáků ze třídy**
- **Individuální rozhovory s agresory**
- **Zaslání dopisu rodičům aktérů šikany**, aby se dostavili v určenou dobu k jednání do školy.

2. Seznámení pedagogů školy s případem šikany:

Na mimořádné schůzce svolané ředitelem školy po zjištění všech faktů okolnosti případu jsou **všichni pedagogové seznámeni s celým případem**, jak k případu došlo, jak byl zjištěn, jak se vyšetřuje, jaké výchovné opatření vedení školy navrhuje a **jak se bude dál pracovat s klimatem této třídy. Pedagogové odsouhlasí výchovné opatření pro agresory šikany.** Z porady je vyhotoven zápis, kde je dohodnut jasný postup školy.

Školní metodik prevence následně znovu upozorní všechny pedagogy na existenci

MP MŠMT Čj.: 24246/2008-6, doporučí jej k opětovnému prostudování. Vyzve pedagogy, aby využívali např. monitorování chování žáků o přestávkách nejen ve třídách, ale především v odlehlých prostorách areálu školy.

Při výskytu jakéhokoli náznaku takového chování mají učitelé okamžitě informovat vedení školy a ŠMP či VP.

3) Individuální schůzky rodičů aktérů celého případu (agresorů, oběti)

Schůzky rodičů agresorů budou probíhat jednotlivě za přítomnosti výchovného poradce, školního metodika prevence, příp. zástupce vedení školy, třídního učitele. Je vhodné, aby se na schůzku dostavili pokud možno oba rodiče žáka. Rodiče jsou seznámeni s celým případem a výchovným opatřením, které bude agresorovi ze strany školy uděleno. **Je zhotoven zápis**

z jednání, který obdrží jak škola, tak rodiče. Zápis z jednání je stvrzen podpisem obou jednajících stran. **Rodičům je nabídnuto případné specializované vyšetření žáka.** (např. PPP, SVP) Záleží na závažnosti a okolnostech případu.

Následně proběhne **schůzka s rodiči oběti**, kteří budou také velmi podrobně **seznámeni s řešením případu a s výchovnými opatřeními**, které škola učinila k nápravě situace. Také tyto rodiče obdrží podepsaný zápis z jednání.

Zúčastnění rodiče budou seznámeni s dalšími postupy školy v rámci ošetření vztahů mezi žáky ve třídě (odborná pomoc – etoped, uskutečnění dlouhodobého prožitkového programu odbornou institucí pro tuto třídu)

4) Mimořádné třídní schůzky rodičů (důležité je načasování schůzek, po udělení výchovných opatření)

Je v kompetenci vedení školy, zda **proběhnou třídní schůzky s rodiči** na celé škole, nebo ve třídách, u nichž mohou nastat podobné potíže, či jen ve třídě, v níž se šikana vyšetřovala.

Na schůzce jsou **rodiče obecně seznámeni s případem**, průběhem vyšetřování a následným ošetřením vztahů např. odbornou institucí.

Rodiče **jsou seznámeni s přímými a nepřímými znaky šikany**, mají možnost získat kontakty odborných institucí, které se šikanou zabývají, na schůzce může být přítomen odborný pracovník, který zodpoví případné dotazy rodičů.

Rodiče jsou ubezpečeni, že se **škola** snaží tomuto soc. nežádoucímu jevu předcházet a pokud je zjištěn, **umí jej kvalitně vyřešit.**

5) Třídnická hodina pro žáky:

Žáci školy jsou obecně informováni o případu a vyřešení šikany na škole, mají možnost formou dotazů ve Schránce důvěry informovat se o šikaně podrobněji. Třídními učiteli jsou žákům opětovně připomenuty varianty přímých a nepřímých znaků šikany a to přiměřeně ke svému věku.

Jsou opětovně informováni o možnosti, kam se obrátit, pokud budou oni svědky nebo obětí šikany.

(VP, TU, ŠMP, rodiče, Schránka důvěry, tel. kontakt na krizové linky – nástěnka ve škole)

6) Výchovná opatření:

1. **Napomenutí a důtka třídního učitele, důtka ředitele**, podmíněčné vyloučení a vyloučení ze studia na střední škole
2. **Snížení známky z chování**
3. **Převedení do jiné třídy, pracovní či jiné výchovné skupiny**
4. **Doporučení rodičům obětí i agresorů návštěvy v ambulanci oddělení střediska výchovné péče pro děti a mládež (SVP)**

V mimořádných případech se užijí další opatření:

- Doporučení rodičům na **dobrovolné umístění dítěte do pobytového oddělení SVP**, případně doporučení realizovat dobrovolný diagnostický pobyt žáka v místě příslušném diagnostickém ústavu.
- **Podání návrhu orgánu sociálně právní ochrany dítěte k zahájení řízení** o nařízení předběžného opatření či ústavní

výchovy s následným umístěním v diagnostickém ústavu.

- **Vyrozumění policejního orgánu**, došlo-li k závažnějšímu případu šikanování.

Školské zařízení řeší tuto problematiku na základě opatření ve výchově, systému hodnocení svěřence zařízení, popř. programu rozvoje osobnosti dítěte.

Oběti šikanování se doporučuje nabídnout psychoterapeutickou péči PPP nebo jiného poradenského pracoviště.

Projevy kyberšikany budou šetřeny orgány činnými v trestním řízení, případně místně příslušným správním úřadem.

Zpracovala: Mgr. Hana Ratajová, šk. metodik prevence